

Sygn. akt: III AUa 1708/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn

del. SSO Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2013 r. w Łodzi

sprawy **R. T. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji R. T. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 26 września 2012 r., sygn. akt: VIII U 2469/12;

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje R. T. (1) prawo do emerytury poczynając od dnia 22 czerwca 2012 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz R. T. (1) kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.**

Sygn. akt III AUa 1708/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił R. T. (1) przyznania prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nie udowodnił on wymaganego okresu 15 lat takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 8 czerwca 1970 r. do 23 kwietnia 1972 r. oraz od 10 kwietnia 1974r. do 31 grudnia 1998r. w Zakładach (...) S.A., ze względu na rozbieżności w świadectwach pracy co do zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska pracy w tym czasie.

W odwołaniu od powyższej decyzji R. T. (1) wniósł o jej zmianę i ustalenie prawa do emerytury. Odwołujący wskazał, że przez całe życie pracował w szczególnych warunkach. Zakład pracy (...) z dniem 3 kwietnia 2007r. został przejęty przez (...) S.A. na mocy art. 23¹ kp. Wskazał, że w w/w zakładzie pracował od 8 czerwca 1970r. na stanowisku ślusarza. Po powrocie z wojska ponownie podjął pracę od 1 maja 1974 r. przy remontach transformatorów, a konkretnie przełączników mocy oraz napędów. Podał, że pracę tą wykonywał nie tylko w zakładzie ale bardzo dużo jeździł po

rozdzielniach energetycznych dokonując przeglądu oraz napraw w/w urządzeń mając angaż ślusarza, a powinien to być elektromonter transformatorowy i na tym stanowisku pracował do 31 sierpnia 1979 r. Od września 1979 r. pracował jako spawacz. Wykonywał prace spawalnicze w całym zakładzie. Między innymi przy transformatorach, spawaniu (naprawach) rurociągów ciepłowniczych, technologicznych, węzłów cieplnych, kotłów przemysłowych, wyciągów spalin, rurociągów olejowych, przy pompach i piecu próżniowym, centralnego ogrzewania, różne prace spawalnicze w dziale transportu ciężkiego i wiele innych, które nie sposób wymienić. Wydane świadectwo pracy dnia z 1 czerwca 2012 r. nie odzwierciedla charakteru wykonywanej pracy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z 26 września 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że: R. T. (1) ur. (...), w dniu 22 maja 2012 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

W okresie od 8 czerwca 1970 roku do 31 sierpnia 1999 roku wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w Zakładzie Nr (...) w Ł. w charakterze ślusarza - spawacza, wykonywał prace:

od 8 czerwca 1970 r. do 23 kwietnia 1972 r. - ślusarz,

od 1 maja 1974 r. do 31 sierpnia 1979 r. - ślusarz,

od 1 września 1979 r. do 30 czerwca 1982 r. - spawacz - ślusarz maszynowy,

od 1 lipca 1982 r. do 31 marca 1984. - ślusarz - spawacz,

od 1 kwietnia 1984 r. do 28 lutego 1987 r. - ślusarz narzędziowy,

od 1 marca 1987 r. do 31 grudnia 1988 r. - ślusarz spawacz,

od 1 stycznia 1989 r. do 30 września 1993 r. - ślusarz remontowy,

od 1 października 1993 r. do 31 stycznia 1994 r. - ślusarz,

od 1 lutego 1994 r. do 31 grudnia 1995 r. - ślusarz - spawacz,

od 1 stycznia 1996 r. do 31 sierpnia 1999 r. - starszy ślusarz - spawacz.

W trakcie zatrudnienia w okresie od 24 kwietnia 1972 r. do 9 kwietnia 1974 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony początkowo pracował jako ślusarz przy remontach maszyn i urządzeń. Naprawiał maszyny i urządzenia, które były w zakładzie. Po odbyciu służby wojskowej od maja 1974r. pracował jako ślusarz na transformatorach przy remontach przełączników wraz z napędami do 1979 r. Pracował w zakładzie oraz jeździł po rozdzielniach w dawnym województwie (...), w W., S.. W rozdzielniach spuszczał olej z przełącznika mocy, który był w osobnej komorze olejowej niż transformator, wyciągał przełącznik, sprawdzał styki, jeśli były przepalone to je wymieniał, a jeśli były poluzowane to je wyciągał i dokręcał, mierzył opory, wpuszczał przełącznik z powrotem do komory przełącznika. Czynności te ubezpieczony wykonywał od wiosny do jesieni, a zimą tylko w czasie awarii. Nadto czyścił przełącznik w szafie sterowniczej. W 1979 r. uzyskał uprawnienia spawacza i od tego czasu pracował jako spawacz elektryczny i gazowy, nie wykonywał prac ślusarskich. Spawał końcówki przy transformatorach, w kotłowniach. Prace spawalnicze wykonywał w całym zakładzie pracy. Następnie powierzono wnioskodawcy obowiązki starszego ślusarza - spawacza, pracując jako ślusarz remontowy ubezpieczony cały czas zajmował się spawaniem.

Wnioskodawca ukończył kurs podstawowy spawania gazowego w dniu 13 czerwca 1979 r.

Zakład pracy wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do prac w szczególnych warunkach wskazując, że podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w okresie od 8 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1999r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku ślusarza - spawacza wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 12 pkt 9 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Obecnie R. T. (1) nie pozostaje w stosunku pracy, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego,

Wnioskodawca posiada staż pracy wynoszący na dzień 31 grudnia 1998r. 28 lat, 3 miesiące i 14 dni składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 17 dni okresów nieskładkowych, łącznie 29 lat, 5 miesięcy i 1 dzień.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że R. T. (1) nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity z późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy uznał, że R. T. (1) w spornym okresie nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zaliczanej do pracy w szczególnych warunkach – pracy spawacza. Tym samym wnioskodawca nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach uprawniającym go do wcześniejszej emerytury, co skutkuje oddaleniem odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył niniejszy wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w jej wyniku nieprawidłowe ustalenie, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach przez wymagany prawem okres co najmniej 15 lat. W konsekwencji tego uchybienia Sąd I instancji bezpodstawnie uznał, że ubezpieczony nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury.

W oparciu o powyższe podstawy apelacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Apelujący wniósł również o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: G. W. (1) i I. Z. (1) na okoliczność wykonywania przez powoda pracy w szczególnym charakterze przez wymagany prawem okres co najmniej 15 lat.

Zdaniem apelującego, ustalenia Sądu Okręgowego zostały poczynione w oparciu o materiał dowodowy, którego Sąd meriti nie poddał krytycznej weryfikacji. Dowody w postaci dokumentów (w tym zwłaszcza świadectwo pracy wystawione przez (...) S.A. za okres od 8 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1999r.), zeznań świadków B. M. i J. Z. oraz zeznań ubezpieczonego jednoznacznie wskazują, iż przez cały w/w okres wykonywał on pracę w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza i spawacza, w tym zwłaszcza - w okresie od 1979r. do 1999r., a więc przez 20 lat - na stanowisku spawacza.

Ewentualne okazjonalne wykonywanie przez powoda innych prac na polecenie przełożonych, nie stoi w sprzeczności z twierdzeniem, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza. Takie wykonywanie pracy spawacza potwierdzają zeznania powoda oraz w/w świadków, których wiarygodności nie osłabia nazewnictwo stanowisk figurujące w świadectwie pracy, niezgodne nawet z nazewnictwem stosowanym w wykazie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w (...) S.A., przejętym następnie w trybie art. 23¹ k.p. przez (...) S.A. Zważywszy tę niezgodność, znaczenie rozstrzygające w sprawie powinny mieć dowody ze źródeł osobowych. Już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji ubezpieczonemu udało się nawiązać kontakt z dwoma byłymi współpracownikami G. W. (1) i I. Z. (1), którzy mogą złożyć w sprawie zeznania na okoliczność

wykonywania przez powoda pracy w szczególnych warunkach tj. pracy w charakterze spawacza. Powołanie tych świadków w postępowaniu przed Sądem I instancji nie było możliwe.

Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z przesłuchania świadków: I. Z. (1) i G. W. (1) na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy wykonywanej w latach 1979-1999 i ustalił, co następuje: w 1979 roku R. T. (2) odbył wraz ze świadkiem I. Z. (1) kurs spawalniczy uprawniający do spawania gazowego. Po 1979 roku ubezpieczony był głównym spawaczem w Zakładzie i tylko tym się zajmował do 1999 roku, kiedy to zlikwidowano Oddział, w którym pracował. Nie był ślusarzem, inni pracownicy byli zatrudnieni jako ślusarze i wykonywali prace ślusarskie. Wnioskodawca spawał transformatory, rurociągi, bramy i inne urządzenia w zakładzie. /zeznania świadków I. Z. i G. W. – protokół rozprawy apelacyjnej z 8 października 2013r. – CD w aktach str.64/

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat.

W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Sąd Okręgowy stwierdził, że R. T. (1) nie spełnił wszystkich – przewidzianych w w/w przepisach – przesłanek do nabycia prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, jednakże powyższe ustalenie było w ocenie Sądu Apelacyjnego, wynikiem dokonania przez Sąd I instancji błędnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Wnioskodawca w trakcie postępowania odwoławczego konsekwentnie podtrzymywał stanowisko, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. od 1 września 1979r. do 31 sierpnia 1999r. wykonywał prace w warunkach szczególnych jako spawacz. Zdaniem Sądu Apelacyjnego analiza całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym logicznych i nie budzących wątpliwości zeznań świadków, pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że praca wnioskodawcy w Zakładach (...) S.A. od 1 września 1979r. do 31 grudnia 1998r. była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Wnioskodawca był bowiem spawaczem i w ramach zatrudnienia na tym stanowisku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, i gazowym i tylko tym zajmował się przez cały wymieniony okres zatrudnienia. A zatem praca wykonywana przez R. T. (1) w w/w okresie wynoszącym ponad 19 lat, spełniała przesłanki wskazane w dziale XIV poz. 12 Wykazu A „Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego”, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w którym wymieniono prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym.

Na powyższe ustalenia nie ma przy tym wpływu okoliczność, że świadectwo pracy wystawione przez następcę prawnego (...) S.A. w dniu 1 czerwca 2012r. stwierdza, że wnioskodawca w spornym okresie pracował na stanowisku ślusarza - spawacza. Świadectwo to bowiem odnosi się do całego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) od 8 czerwca 1970r. do 31 sierpnia 1999r., ponadto przesłanką przyznania wcześniejszej emerytury nie jest samo formalne zakwalifikowanie pracy wnioskodawcy na podstawie - zawartego w świadectwach pracy, czy innych aktach osobowych pracownika - nazewnictwa stanowisk pracy w danym zakładzie, ale faktyczne wykonywanie pracy w szczególnych

warunkach. Istotnym bowiem jest, aby była to praca w szczególnych warunkach, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach stosunku pracy, bez względu na to, jakie formalnie stanowisko pracy dany pracownik zajmował. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. R. T. (1) zaś niewątpliwie w spornym okresie od 1 września 1979r. do 31 grudnia 1998r. wykonywał prace w szczególnych warunkach – prace spawacza. Tym bardziej, że uprawnienia do spawania gazowego wnioskodawca uzyskał 13 czerwca 1979r., a pracę spawacza wykonywał po nabyciu stosownych uprawnień, po 31 sierpnia 1979r., co potwierdzone zostało zarówno przez samego wnioskodawcę jak i przesłuchanych w sprawie świadków. Wskazać również należy, że w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania „aptekarskiej” miary. Nawet więc równoczesne i incydentalne wykonywanie przez spawacza drobnych prac ślusarskich w tym samym szkodliwym środowisku pracy i w zakresie obowiązków pracowniczych nie wyklucza zaliczenia tego zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach wymaganego do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym. (por. wyrok SN z 2.04.2009r. II UK 333/08, LEX nr 1001310). W kwestii zaś ustalenia rodzaju wykonywanej przez wnioskodawcę pracy na podstawie osobowych środków dowodowych, to zgodnie z art. 473 § 1 k.p.c. przyjmuje się, iż dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998r., II UKN 357/98, OSNAPUS 200/3/112 oraz uchwały z 27 maja 1985r., III UZP 5/85, SP 1985/11/22 i z 10 marca 1984r., III UZP 6/84).

Reasumując, R. T. (1) spełnił wszystkie – przewidziane w/w przepisach – przesłanki do nabycia prawa do emerytury, w tym udowodnił wymagany staż pracy w szczególnych warunkach, który w przypadku wnioskodawcy wyniósł ponad 15 lat.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznał R. T. (1) prawo do emerytury od 22 czerwca 2012r., to jest od dnia ukończenia przez wnioskodawcę 60 roku życia. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).